

Idealisti v KS Malči Belič še niso popolnoma obupali

Če premišljujem o naši vdanosti domovini in odnosa do dela med drugo svetovno vojno, moram ugotoviti, da skorajda ni primerjave z enakimi odnosi danes. Takrat ni bilo nikoli nobenih najb-bijev, če-bijev in ko-bijev. Kar se je reklo, se je tudi naredilo, natančno in točno do ure, celo do minute. Vsakdo je vedel, da mora biti naloga izvršena. Vsakdo pa je tudi vedel, da ga vsaka netočnost, nepravilnost ali površnost lahko stane življenje, najprej pa odpust iz službe, nato zapor in taborišče. Prepričan sem, da je bila pri opravljanju nalog močno prisotna odgovornost in tudi osebna čast, česar pa danes, žal, tudi ni več.

Po vojni je enak član ostal še vso prvo in drugo petletko. Kljub temu, da smo imeli družine z več otroki, da ni bilo otroških jasi, da ni bilo vrtcev, da ni bilo celodnevne šole, da marsikdo ni imel babice in dedka, da bi varovala otroke in kuhala kosilo, smo morali opravljati tudi službe, ki so trajale celih osem ur intenzivnega dela. In to brez kontrolnih ur za prihod in odhod iz dela, s katerimi dokazujemo prisotnost, čeprav je delo življenjska muja vsakega, ki živi samo od sredstev pridobljenih z delom.

Podjetja (enake stroke) so med seboj celo tekmovala v produktivnosti, ampak vedno s poudarkom na kvaliteti. In ni bilo častno, če predvideni plan do 29. novembra ni bil izvršen. Pa tudi pri zaslužku se je poznalo, v minusu seveda.

Poleg tega ni bilo prostih sobot in tudi ne polurnega odmora za malico. Jaz sem na primer nosil s seboj v službo pol litra mleka in kos kruha, drugi kaj drugega, menz po ustanovah in tovarnah ni bilo, pa smo pojedli kadar je pač bil najbolj primeren čas za to.

Poleg rednega dela je bilo treba napraviti veliko nadur. Ob inventurah smo delali cele noči, okrepčali pa smo se s kavo in nekaj ur počivali do jutranjega rednega »šifta«. Ničče nas ni vprašal, kdaj smo naredili. Plan je moral biti do roka izpolnjen.

Poleg tega dela smo ob nedeljah in prostih popoldnevi hodili še udarniško delat. Bodisi v Ilirsko Bistrico nakladat hlode na vagonce, ali v Bohinj kopat jame za stranišče, ali na regulacijo reke Pšate. S polnimi in praznimi samokolnicami smo tekali sem in tja in za vsako polno je brigadir naredil črtico na ročaj samokolnice. Ali kopat cestni kanal, ki teče od Litostroja, mimo Fondovih hiš, do Šmartinske ceste. Globina kanala je bila za dva odra...

Take in podobne akcije so bile moralna in častna obveznost do štaba delovnih brigad v posameznih rajonih.

Ni manjšo obveznost pa so nalagali tudi sindikati, ki so takrat zelo močno vplivali na delavce. Po tej liniji smo sezidali samski dom v Robbovi ulici, ki še danes stoji, ne vem pa za kakšne namene služi.

Ob nedeljah smo hodili, skupaj z administracijo ustanov tudi delat na »svoje« ekonomije, ki pa so po nekaj letih zamenjale delovno silo.

Seveda so to le dela, pri katerih sem sodeloval kot eden izmed mnogih in si prav nič ne domišljam, da sem povedal kaj novega, ali da sém bil kaj posebnega. Sploh ne. Lahko rečem, da razen invalidov, bolnih in ostarelih nisem poznal takih, ki ne bi sli vsaj nekajkrat na udarniško delo. Tako smo pač obnavljali porušeno domovino.

Okrog leta 1965 pa smo že živeli kot »lordi« in ugotovili smo, da smo več pojedli kot pridelali ali več zapravili kot zaslužili, da smo delali neodgovorno in slabo. Ta ugotovitev pa se epidemično širi na vsa področja vse do danes. Vsakdo pa dobro ve, da se od dolga ne more živeti.

Danes pa se slišijo nenavadne pripombe o NOB in revoluciji. Iz fizičnega dela se norčujejo. Pripravljenost za prostovoljno delo ugaša že nekaj časa. Zakaj? Doživeli smo previsok standard ob tako slabem in neogovornem delu. Zato sem prepričan, da je pri nas vse preveč ljudi, ki že prvega vedo, da bodo konec meseca dobili ves zagotovljeni OD. Pa tudi takih miselnosti ni malo, da ti plača pripada tako ali tako, za vsak vložen trud pa bi moral dobiti posebno plačilo.

In kljub povedanemu, idealisti v KS Malči Belič še niso popolnoma obupali. V septembru je bila na seji sveta KS dana pobuda, da je treba obnoviti poslovne prostore krajevne skupnosti. Toda kako, ko ni denarnih sredstev. Pa se oglasi gradbeni tehnik in ponudi brezplačno izdelavo plana dela in predračuna materialnih stroškov. SOB Vič-Rudni je primaknila 200.000 dinarjev, kar je bilo dovolj za material. Prijavilo se je še nekaj ljudi, vsi amaterji in delo se je septembra pričelo. Ne bom našteval po imenih junakov dela, tudi ne koliko ur je vsak naredil. Saj je vseeno, če so delali dalj časa, a zato marsikdaj naredil prav tako dobro kot strokovnjak, če ne še bolje. Posebno danes se ta razlika zlahka ugotavlja.

Opisal pa bom dela, ki so jih opravil. V dveh pisarnah 4 x 4 x 25 m so umili stene, strokovnjaki že vedo, kaj to pomeni, jih nato v eni sobi dvakrat pobelili z barvo jupol, v drugi sobi pa zaradi prejšnje temne podlage celo trikrat. V obeh pisarnah so na strop pritrdili toplotno in zvočno izolacijo. Najprej so pritrdili letve mednje so dali stiropor, ga prekrili s polivinilom, vse skupaj pa z lesenitnimi ploščami in nazadnje dvakrat pobelili. V obeh pisarnah so položili po tleh topli pod. 11 okenskih okvirov in 24 okenskih kril-so najprej zakitali, nato popleskali in polakirali. Pobelili so z jupolom stopnišče, visoko 5 m, zamazali z gipsom vse pore na zidu, pozidali dve luknji na stenah ob stopnišču v klet, popravili okenska zapirala, namazali okenska nasadila in gonila, zamenjali pokrov na školjki. Očistili dimno cev in vzdali priključek. Zamenjali so razbite šipe na oknih, reže pa so zatesnili s silikonskim kitom. Dvoje vhodnih lesnih vrat so popravili (veter jim je zlomil spodnjo okvirno vez), jih prekitali in premazali s sandolinom. Vsa našeta dela so bila končana konec oktobra.

Vendar to še ni vse. Ostali sta še dve večji klubski sobi za seje, garderobni prostor in sanitarije, dve veliki okni, devet notranjih vrat in namestitve zaključnih ali okrasnih letvic na stropnih režah. Pa tudi fasadi ne bi škodil svež obriz.

Materiala, predvsem barve, bo še dovolj. Upamo, da bo spomladi kaj več prostovoljev, da bomo postali krajevna skupnost, ki bo vsaj na zunaj bolj prikupna. Po končanem delu spomladi bomo tudi objavili ime naša prostovoljev in strokovno oceno, koliko so junaki dela prihranili naši družbi.

ZVONE GRČAR

INGI V RAZREDU

Ingi z Islandije je dva meseca obiskoval šolo na Rudniku

Novo znanje in novi prijatelji

V tretjem razredu osnovne šole na Rudniku je bilo tistega dne, ko sem jih obiskala, kot ponavadi. Učenci so mirno sedeli v klopih in vadili matematiko. Razlika je bila samo v tem, da je med njimi sedel še en učenec več, mali Ingi z Islandije.

Prvega oktobra se je na vratih tovarišice Helene Magister pojavila družina malega Ingija in dogovorili so se, da bo Ingi obiskoval tretji razred, dokler bo z mamo in bratcem na obisku pri sorodnikih. Ingijeva mama Helena je namreč Slovenka in kot sama pravi: »Naj fant ve, da ni le Islandec, ampak tudi Slovenec!«

INGI VILHELM

Naslednjega dne je Ingi že prikorakal s torbico v šolo. Prve dni je bilo malo teže, pomagal si je z znanjem angleškega jezika, kmalu pa je že prav lepo govoril slovensko.

»Sprva smo mislili, da bo pri pouku le poslušal,« pravi učiteljica Helena Magister. »Kmalu pa je že aktivno sodeloval. V Islandiji hodi v četrty razred, vendar pa niso prišli niti tako daleč, da bi se naučili pisanih črk. Tudi pisanja z nalivnim peresom se je Ingi naučil pri nas.«

Soščolci ga imajo zelo radi, težko jim je bilo ob slovesu v začetku decembra, ko je Ingi odhajal nazaj domov. Marsikatero oko se je ob slovesu orosilo, ne bom povedala, čigavo se prav posebej.

»Težko mi je, ko zapuščam svoje prijatelje v Sloveniji,« je dejal Ingi. »Vendar pa po svoje komaj čakam, da pridem domov, kjer me čakajo moji stari prijatelji. Poleg tega pa me čaka moja nemška ovcarka, ki ima prav zdaj mladičke in me že malo skrbi zanjo.«

Ingi se je neverjetno hitro vključil v šolsko življenje, kljub temu, da so bile njegove navade od prej precej drugačne od naših. Tudi na hrano v šoli se je moral posebej privaditi. Zaupal mi je, da mu je najbolj všeč kisló zelje, ki ga na Islandiji sploh ni moč dobiti.

»Ko smo zbirali papir, nam je Ingi precej pomagal, prav tako pa njegova mamica, ki je izvedela, da nameravamo z zbranim denarjem kupiti televizor. Televizor nam je podarila, tako

da si bomo sedaj z zbranim denarjem kupili kak drug prepotreben učni pripomoček,« pravi Helena Magister.

Naj še povem, da je osnovna šola Rudnik podružnična šola in šteje vsega osemdeset učencev v štirih oddelkih, kljub temu pa so zbrali kar 1300 kg starega papirja.

Ingi odhaja torej nazaj domov z veliko novega znanja, spoznanj in z veliko novimi prijatelji, za katere je dejal, da bi nekatere najraje vzel s sabo v Islandijo.

»Z mnogimi si bom dopisoval in mislim, da se bomo kmalu spet videli,« je še dejal in odhite, kajti soščolci so ga že čakali. Res ne bi bilo prijazno, da tako pomembno stvar, kot je pot domov po vseh mogočih bližnjicah, odloži zaradi mene, ki silim vanj z vprašanji, ko je toliko reči na svetu, ki jih je treba storiti še pred odhodom na Islandijo.

TEKST IN SLIKI: RENATA AŽMAN

V počastitev dneva JLA so na osnovni šoli I. bataljona Dolomitskega odreda v Horjulu organizirali tekmovanje v odbojki in šahu, na katerem so sodelovali vojaki in starešine iz vrhniške vojašnice, učenci in učitelji horjulske šole in ekipe iz Iskre Horjul. V šahu je presenetljivo zmagala ekipa VP iz Vrhnik, v odbojki pa moštvo delavcev šole. Ob zaključku so vojaki in starešine pripravili razstavo pehotnega orožja, ki so si ga učenci z zanimanjem ogledali in tudi vzeli v roke.

FRANC BRUS

Mojster za hidravliko

Ivan Maček je človek, ki je svoje življenje posvetil »mašinam«. Njegova delavnica na Kolajbovi 20 a se na videz sploh ne loči od ostalih hiš na Brdu, saj ni prav nič podobna velikim delavnicam kakršne imajo avtomobilski, avtokleparji in ostali zasebniki, ki se ukvarjajo s popravilom avtomobilov in strojev. Vendar v njej mojster Maček s pomočnikom vsak dan opravlja zapletena popravila hidravličnih aparatov za kmetijsko, gradbeno mehanizacijo in vsa ostala cestna vozila.

Poleg velikih državnih podjetij je edini zasebnik v Jugoslaviji, ki popravlja hidravlična krmila in črpalke vseh znamk. Za tako delo je potrebno veliko znanja in izkušenj in le-teh mojstru Mačku ne manjka. Več kot 20 let je nekajkrat letno odhajal v Nemčijo na specializacijo, zato popravlja krmila in črpalke, katere celo velika podjetja ne morejo, ker nimajo ne aparatov ne dovolj izšolanih kadrov.

Zaradi svojih sposobnosti in zanesljivega dela, saj je varnost na cestah odvisna tudi od brezhibnega delovanja krmilnega sistema se je glas o sposobnem strokovnjaku iz Brda razširil po vsej Jugoslaviji. Zato ni čudno, če prihajajo v delavnico predstavniki podjetij iz Dalmacije, Makedonije, Posavja, predstavniki kmetijskih kombinatov iz Banata, pa tudi mnogi drugi. Veliko pohval o njegovem delu bi vam lahko povedali vozniki številnih slovenskih prevoznih podjetij in tudi zasebniki in kmetje. S svojimi hidro-testirnimi aparaturami pa vrši preglede in popravila tudi na terenu.

Več kot deset let pa Ivan Maček predeluje in dodeluje posamezne dele črpal in krmil. Težave z nabavo materiala, ki je večinoma iz uvoza so ga spodbudile, da je začel predelovati dele različnih znamk tako, da je pokvarjen del uspešno popravil. Strankam svetuje nabavo domačega materiala, ki ga predela tako, da dobi kvaliteto enako precej dražjemu uvoznemu hidravličnemu delu. Tako je s svojim znanjem strankam prihranil tudi 50 in več odstotkov denarja, ki bi ga sicer odštele za drage uvozne dele, ki pa se včasih celo ne dobijo. Kljub temu, da ima veliko dela pa ne odkloni nikogar in je s svojim znanjem uspešno popravil marsikateri hidravlični agregat, ki bi sicer končal na odpadu.

ALEŠ FEVZER

Nekaj vesti o dopisniku Branku

Naš dopisnik in sodelavec Branko Vrhovec je v jesni odšel na daljše svetovno popotovanje v dežele Afganistana, Pakistana in Irana z namenom, da za Nedeljski dnevnik napiše več reportaž. Žal ga je ob ilegalnem prestopu afganistan-sko pakistanske meje doletela smola in pakistanske oblasti so ga v Pakistanu zaprle. Številnim pobudam po njegovi izpustitvi naših pristojnih organov, uredništva Nedeljskega dnevnika, krajevne skupnosti Horjul se je v zadnjih dneh starega leta pridružilo tudi naše uredništvo skupaj z občinsko konferenco SZDL. Ljubljana Vič-Rudnik. Prijazni uslužbenki pakistanske ambasade pa so naš že 6. januarja obvestili, da je Branko Vrhovec premeščen iz »težjega« v »lažji« zapor in da potekajo intenzivna prizadevanja za njegovo čimprejšnjo izpustitev.

Upajmo, da bodo ta prizadevanja obrodila sadove in da bomo lahko kmalu na straneh našega glasila zopet objavili utrip življenja v horjulski dolini ter njeni okolici, o čemer nas je, Branko Vrhovec preko Naše Komune tudi redno seznanjal.

akcija za pacug – račun za izgradnjo pacuga – 501-01-678-51542

Dinar za Pacug

Odstopljivi avtorski honorari NAŠE KOMUNE	
ČEČ VESNA	985
MIŠICA BORUT	1.970
PETJE MIROSLAV	886
UPRAVNI ODBOR TVD PARTIZAN VIČ	492
DROLJIC STANE	1.447
Avtorski honorar	591
nakazano na Ziro račun:	
BAČAK ROMAN, Ul. Ivana Roba 9	500
Namesto novoletnih čestitk so za Pacug nakazali:	
Občinski odbor RK Vič-Rudnik	5.000
OK ZSMS Lj. Vič-Rudnik	5.000
OK SZDL Lj. Vič-Rudnik	10.000
Občina Lj. Vič-Rudnik	40.000